

Siūlomos pagrindinės temos, kurios aktualios XXI a. mokytojui, ypač ugdančiam gabius mokinius

Bendra informacija

„GATE - Mokytojų mokymo programa gabiams ir talentingiems mokiniams ugdyti“ yra Erasmus+ tarptautinis projektas (Nr.: 2021-1-LT01-KA220-SCH-000027713) (<https://www.gate2gifted.eu/> ir socialinis tinklas: <https://www.facebook.com/Gate2gifted>), kurio tikslas tobulinti pradinio ugdymo mokytojų ir mentorių kompetencijas bei įgūdžius, kurie reikalingi gabių ir talentingų mokinių (8-11 m.) ugdymui, siekiant padėti jiems išnaudoti visą savo potencialą. Šiuo projektu siekiame atverti vartus (angl. GATE) į gabių vaikų ugdymą, jo subtilybes, iššūkių sprendimą, kokybės gerinimą ugdymo procese.

Šio dokumento tikslas pristatyti santrauką temų, kurios aktualios, ugdant XXI a. mokytojus. Iš šių temų galima spręsti kokias žinias, kokius įgūdžius ir kompetencijas turėtų turėti XXI a. mokytojas, ypač ugdantis gabius mokinius.

Temų ir gabių vaikų mokytojams reikalingų kompetencijų sąrašas yra pateiktas „GATE“ projekto partnerinės institucijos Ron Vardi Gabių vaikų ugdymo centro profesoriaus Dr. Yehuda Hamovitz, kuris turi didesnę nei 30 metų patirtį ugdant ir dirbant su gabių vaikų mokytojais.

Mokymai, kurie būtų grindžiami siūlomų temų sąrašu, galėtų būti skirti: mokytojams, turintiems pedagoginį išsilavinimą, savo ugdymoje mokinių klasėje turi gabių vaikų ir yra motyvuoti tapti gabių mokinių mokytojais bei savarankiškai ir ateityje gilintis į gabių vaikų ugdymą, papildomų užduočių rengimą, savo kvalifikacijos tobulinimą, papildomos literatūros šia tematika nagrinėjimą.

Toliau sąrašė nurodomos temos, tačiau nenurodoma apimtis, reikšmingumas ir prioritetai, todėl šis sąrašas gali būti naudojamas bendram supratimui apie mokymams reikalingas temas, kurios padėtų gerinti mokytojų įgūdžius bei kompetencijas ir rengti juos gabių vaikų ugdymui

Bendra informacija apie GABUMUS ir GABŲ MOKINIŲ

„Gabumo“ ir „gabaus mokinio“ terminų apibrėžimai.

Termino „gabumas“ supratimas visais aspektais: asmenybė, mąstymo būdas, sunkumai ir iššūkiai.

Gabaus mokinio gebėjimų įvertinimas, testavimas ir atpažinimas (gabių vaikų testavimo metodų ir rezultatų panaudojimo būdų supratimas)
Gabaus mokinio asmeninės savybės, elgesio ypatumai ir socialumas jo brendimo laikotarpiu.
Gabaus mokinio socialinė aplinka.
Šeimų, kuriose auga gabus mokinys, ypatybės.
Gabus mokinys pagal akademinis gebėjimus, mokymosi tempą, mokymosi sunkumus
Gabus mokinys pagal individualų ir socialinį elgesį įvairiose situacijose
Mokyklos (ar kitos ugdymo institucijos) absolvento įvaizdis, kurį norėtume matyti mokyklos, elgesio ir vertybių atžvilgiu.
Supratimas visais aspektais.
Gabiųjų mokinių klasė – supratimas ir taikymas.

Pedagogika
Holistinis-kognityvinis požiūris į gabių mokinių ugdymą.
Socialinis emocinis požiūris į gabių mokinių mokymą.
Gabiųjų klasės aplinka ir natūralios raidos aplinka.
Mokymo programos struktūra tinkama gabiems mokiniams ugdyti.
Mokymo programos „griaučių“ kūrimas.
Pagrindinis gabių mokinių mokymo ir mokymosi mechanizmas ir metodai.
Mokymo metodų derinimas prie mokomojo dalyko ir klausytojų.
Mokymosi ir mokymo strategijos. Supratimas, derinimas ir taikymas.
„Visiška nesėkmė“ – tyčinis susidūrimas su mokymosi sunkumais, siekiant ugdyti gebėjimus ir atsparumą.
Istorinis vaidmenų žaidimas – tapimas gabių mokytoju.
„Dvigubų stiklų“ modelis, skirtas mokymui gabiųjų klasėse. (Modelis parodo, į ką reikėtų atsižvelgti ruošiant pamoką, orientuotą į gabius mokinius. Svarstymas už nugaros, tikslai priekyje ir būdas juos sujungti.)
Orientacija į klasę vs individuali mokinio orientacija.
Žinios ir informacija vs įgūdžiai ir gebėjimai.
Pamokos plano sudarymas ir pamokos analizė gabių mokinių klasėje.
Visapusiško pedagoginio požiūrio ir programos kūrimas.
Liberalus, tuo pačiu ir reikalaujantis, mokymas.
Klasė kaip komanda – psicho-pedagoginis požiūris.
Mokiniai kaip individai. Mokytojo, ugdančio gabų mokinį ir gabaus mokinio dialogas.
Lygiagretūs procesai – gabiųjų klasė ir mokytojų bendruomenė.

Gabiųjų mokinių mokytojo emociniai poreikiai.

Mokymosi sunkumai ir būdai, kaip juos įvertinti ir spręsti.

Lyčių įvairovė, nesubrendęs seksualumas, seksualinis pažeidžiamumas, seksualinis priekabiavimas ir seksualinis prievartavimas.

Pažangios mokymosi technikos.

Darbas su gabių mokinių tėvais ir šeimomis.

Įgūdžiai

Sprendimų priėmimo įgūdžiai (individualūs ir dirbant su mokiniais).

Komunikavimo įgūdžiai (individualūs ir dirbant su mokiniais).

Technologinės žinios, praktinė patirtis ir šaltiniai.

Pamokose naudojamos įvairios technologijos.

Intelektinės kompetencijos kėlimas susipažįstant su menu, literatūra ir žiniasklaida.

Pažangių mokymo technikų išmanymo ir taikymo įgūdžiai.

Konsultavimo įgūdžiai.

Gebėjimas klausti klausimus.

Laiko planavimas.

Emocijos

Gabaus mokinio socialinė aplinka.

Kognityvinės priemonės ir gynybos mechanizmas (psichologinės strategijos).

Kognityvinės priemonės yra edukacinės technologijos, padedančios mokiniams mokytis. Tai leidžia mokiniams giliau mąstyti apie temą arba atlikti aukštesnį lygį nei būtų galima be jų. Pažinimo priemonė neskatina mokinių mąstymo, bet pateikia strategijas ir gaires, padedančias mokiniams efektyviau apdoroti informaciją.

Gynybos mechanizmas – psichologinės strategijos, kurios nesąmoningai naudojamos apsaugoti žmogų nuo nerimo, kylančio dėl nepriimtinių minčių ar jausmų. Pagal Z.Froido teoriją „gynybos mechanizmai“ apima tikrovės iškreipimą, kad būtų galima geriau susidoroti su situacijomis.

Gabus mokinys individualumo ir socialinio elgesio požiūriu.

Gabių mokinių emocinio atsparumo stiprinimas.

Gabių mokinių krizės intervencija.

Pagalbos grupės mokytojams, skirtos stiprinti asmeninį psichologinį atsparumą.